

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

София 1202 ул. "Св. Св. Кирил и Методий" 17-19, централа 94-059, факс 987-2517

Изх. No.

*Ха 2-11 10001
Комисия за защита на конституцията
28.02.2001г.
Ad 10001*

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Гл. No 1/К.З. 1/2001
Дата 28.02.2001

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

По конституционно дело №1/2001г.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

С определение от 13 февруари 2001 год. Конституционният съд на Република България конституира министъра на регионалното развитие и благоустройството като заинтересована страна по конституционно дело №1/2001г., образувано по искане на тричленен състав от III отделение на Върховния административен съд по реда на чл.150, ал.2 от Конституцията, за установяване противконституционност и несъответствие с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи на пар.6 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавната собственост.

Във връзка с това считаме, че разпоредбата на пар.6 от ПЗР на Закона за държавната собственост не противоречи на чл.17, ал.3 и 5 и чл.19 от Конституцията на Република България, поради следните аргументи:

Конституцията на Република България в чл. 17, ал. 4 предвижда режимът на обектите на държавната и общинската собственост да се определя със закон. В изпълнение на тази разпоредба е приет Закона за държавната собственост, който се явява специален спрямо общия Закон за собствеността. В този смисъл следва да се приеме, че регламентацията на вещните права върху обекти - държавна собственост, може да се отклонява от принципа, заложен в общия закон. Съгласно чл. 62 от Закона за собствеността, разпоредбите относно правото на ползване върху държавен имот се прилагат, освен ако в закон или в акт за учредяване на това право е предвидено друго.

Необходимо е да се има предвид, че в пар.6 законодателят цели уреждане на правоотношения с оглед качеството на обекта на ползване – държавна собственост, а не съобразно субекта - носителя на правото на ползване.

Правото на ползване е вещно право върху чужда вещ, за което в чл.59 от Закона за собствеността е предвидена възможност за ограничаване със срок. Законодателят не е регламентирал изрично определен срок, като е преценил, че продължителността зависи от волята на собственика на имота и се определя в акта за учредяването.

Тъй като правото на ползване е от категорията на личните права, законът

предвижда да се погасява със смъртта на ползвателя, респективно с прекратяването на ползвателя - юридическо лице. Създадена е забрана за отчуждаване от ползвателя и е предоставена възможност на собственика да прекрати предсрочно правото на ползване при установяване на нарушения на съществени задължения от страна на ползувателя.

По смисъла на изложеното, може да се направи извод, че след като законодателят в общия закон въвежда редица ограничения на правото на ползуване и предвижда възможност за ограничения със специален закон – чл. 62 от ЗС, нормата на пар.6 от ПЗР на ЗДС не нарушава Конституцията на Република България и не противоречи на правилото за неприкосновеност на частната собственост.

Ако приемем тезата, застъпена от състава на III отделение на Върховния административен съд, това би означавало да приемем, че ползвателят има по-големи или равни права със собственика. Правото на собственост е абсолютно вещно право и учредявайки право на ползване, собственикът се лишава от определено свое правомощие по отношение упражняването на собствеността.

Освен това, атакуваната норма следва да се разглежда в контекста на систематичното място на чл.56, ал.1 от ЗДС, към която препраща. Тя се отнася не за право на собственост, а за право на ползуване и касае имоти – частна държавна собственост, правата върху които се уреждат със ЗДС.

Мястото на пар.6, а именно - в преходни и заключителни разпоредби от закона показва, че целта е да се приведат в съответствие с разпоредбата на чл.56, ал.1 от ЗДС всички заварени случаи. В противен случай, би се създавала неравнопоставеност по отношение на носителите на правото на ползване върху държавни имоти в зависимост от момента на учредяване.

Не може да се приеме еднозначно твърдението, че разпоредбата на пар.6 от ПЗР на ЗДС води до задължително и безусловно прекратяване на правото на ползване върху имотите – държавна собственост. В случая става въпрос за намаляване срока на съответното право на ползване, което не изключва възможността в последващ момент да бъде учредено отново, при спазване на съответните законови изисквания. С това се цели защитата на държавния интерес, като разпореждането с държавната собственост се извършва при условията на състезателното начало /търгове и конкурси/.

Разпоредбата на пар.6 от ЗДС не противоречи на чл.19 от Конституцията, тъй като създава условия на равнопоставеност на стопанските субекти. Правото на ползване не следва да се обвързва непременно съсъществуването на стопанска дейност и инициативи.

Режимът на управление на държавната собственост включва задължителен баланс и честа преценка на динамичните нужди и отношения в държавата. Констатацията, че държавата е крупен притежател на недвижими имоти, не може да аргументира искането за отмяна на пар.6 от ПЗР на ЗДС . На това може да се противопостави обстоятелството, че в резултат на приемане на редица нормативни актове, както и промени в законодателството на Република

България, огромен брой имоти премина от държавата в собственост на общините и частни лица. Нещо повече, в ЗДС, Закона за политическите партии, Кодекса на труда, Закона за здравното осигуряване и др. беше вменено в задължение на държавата да осигури сграден фонд за редица нужди. В момента, особено в областните центрове, има остър недостиг на сграден фонд за административни нужди.

Неприемливо е безусловното тълкуване на пар.6 от ПЗР на ЗДС като отчуждителна процедура. Отчуждаването предполага промяна в характера и вида на собствеността, както и необходимостта от равностойно обезщетение. В случаите на учредено право на ползване върху държавен имот, съответно прилагането на пар.6, не е налице промяна на собствеността. В повечето случаи, при действието на отменената Наредба за държавните имоти, учреденото право на ползване е безвъзмезно. Във всеки един случай, носителят на прекратеното право на ползване разполага с възможността да предяви иск за обезщетяване по съдебен ред.

Разпоредбата на пар.6 от ПЗР на Закона за държавната собственост не противоречи на чл.1 от Първи допълнителен протокол към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, по следните съображения:

Смисълът на понятието "собственост", вложен в цитираната разпоредба на конвенцията, не е определен по категоричен начин. Анализирани в своята цялост, считаме, че текстът гарантира основни права и свободи – едно от които е вещното право на собственост, без да регламентира ограничените вещни права, които са предмет на детайлна уредба в местните законодателни норми.

В протокола изрично е отбелязано, че всеки има право да се ползва от своята собственост и никой не може да бъде лишен от нея, освен съгласно условията, предвидени в закона. Считаме, че пар.6 от ПЗР на ЗДС кореспондира на цитираното изискване, като по силата на законова разпоредба се уеднаквява режима на правото на ползване.

В протокола е предвидено, че всеки има право да се ползва от своята собственост и никой не може да бъде лишен от нея, освен в интерес на обществото. Считаме, че в основата на разпоредбата на пар.6 от ПЗР на ЗДС е именно общественият интерес, който изисква учредяването на право на ползване върху имоти - държавната собственост, да е по описания в чл.56 от ЗДС ред и за срок не по-дълъг от 10 години.

МИНИСТЪР: